

ЧАСОПИСЬ
для
руських родин.
Виходить щодня
крім днів по
неділях і святах.

БУЖОВИНА

Редакція і адміністрація в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.
Передплата
10 зр.

Політичні стремління в Росії.

В 42-ім числі нашої газети помістили ми були допис одного з наших українських дописувачів про політичне життя в Росії, серед якого приходиться жити і нашим українським братам. Тепер же можемо нашим читачам подати обширніший опис тих політичних стремлінь в Росії, які повстали там в XIX. віку і тепер становлять головну цюху політичного життя тамошнього.

Д. І. Рускин пише так:

Коли ми говоримо о політичних стремліннях, а не о політичних партіях в Росії, то се цілком природно: партія то щось видимого, щось живого, що дасть ся вказати ділами і особами; партія, що не може вказати ся ділами, се безглузде. Однак в Росії не може жадна — законна — партія існувати, бо всяка партія, най би она не знати як консервативною була, най би мала на цілі, скажім, поліпшене добробиту сільського, заборонена. Коли яка група людей наміряє з власного почину щось, що властиво належить до правительства, то зараз таки правительство підозріває: оно всюда добачує „парляментаризм“ і „лібералізм.“ В такій самовладній державі, як Росія, не сміє і не може існувати жадна партія. Але виняті зпід впливу і влади правительства суть політичні стремління, котрі без виробленого наперед плану виступають в публичнім життю і котрі — хоч они поки-що не становлять великої практичної сили — все таки характеризу-

ють стремління російського життя суспільного. Очевидно не можна в краю без парламенту і без вільної праси виразно і докладно схарактеризувати ті стремління; їх можна пізнати лише через безпосереднє спостережене. Треба бути посеред того руху, щоби щось добачити. Однак треба стояти і понад тими партіями, щоби серед партійного життя не втратити безсторонній осуд. А що ми по часті відповідаємо тим двом уеліям, то позволимо собі поговорити про політичні стремління.

I.

Для зрозуміння політичних стремлінь в Росії конечно треба пізнати значіне і особливі прикмети російського абсолютизму і его відносини до тих факторів, котрі в богатых західно-европейских державах вели довголітні борби з монархізмом: маємо на гадці шляхту, клер і буржоазію.

Вже на перший погляд спостерігаємо одну особливу прекмету російського абсолютизму: він не поветав з февдалізмом, як майже в цілій західній Європі. Ані шляхта, ані клер не грали в російській історії самостійної ролі. За часів Петра Великого (царював 1689—1725) перемінла ся так шляхта, як і клер цілком в сильний, лише від царської волі зависимий стан урядничий, котрий задля того, що часто надавано шляхотство урядникам з „низних“ станів, чим раз більше здемократизував ся. А що урядники мусять бути дещо образовані, то освіта стала характеристичною прикметою шляхти. Старих боярів витиснула уряднича аристократія, котра не мала жадних переказів. Она була як най-

кріпкіше привязана до царя, але то так, що все була від него зависима. І так бачимо, що найвизнатніших заступників російської аристократії в часі цілого XVIII-го століття усунено від всяких урядів і почесний, їх добра конфісковано, а їх самих засилано на Сибір. З другої сторони повстають задля примхи царя або цариці горді і богаті аристократичні родини. Російська аристократія се діло абсолютизму, і тому она стала его-ж підпорою. Один-однісінський раз поважила ся російська аристократія виступити против царя: се стало ся 26-го грудня 1825. „Бунт аристократії“ тривав 24 годин і довів до того, що в одній хвилі пощезали найздібніші і найвольнолюбиві російські аристократи без сліду. Ще менше могло сьвященство ставити яку небудь опозицію цареві. Церковні функціонари так само урядники, як і сьвітські урядники, а ще до того без моральної і материяльної сили. „Піп“ був довгі часи слугою аристократа і гнобителем селян.

Так отже не було в Росії могутної борби між монархічною владою з одної сторони, а шляхтою і духовенством з другої сторони; а ся борба становить властивий ґрунт до історії західної Європи, і ще тепер она то тут, то там вибухає. Окрім того західно-европейська історія споминає о борбах між міщанами а короною і аристократією. У нас в Росії і такої борби не було: Росія до недавна не мала жадного міщанства; нарид складав ся з двох непримиримих елементів — панів і селян, що по найбільшій часті пропадали в панщині. Наше міщанство поветало з розвитком індустрії і торгівлі що йно від 1861

18) Як чоловік зійшов на пана.

Оповідане

ВЯЧЕСЛАВА БУДЗИНОВСКОГО.

(Дальше.)

На другий день Стефан в повній гаді застав обі жінчини в сальоні.

— Не знаю, що тато скажуть, що муж скаже.

Пані Добринська пішла до канцелярії чоловіка. За хвилю вийшла і рукою запросила туди Стефана.

— Сідайте, прошу — і пан Добринський показав на крісло.

— Наробили-ж ви мені клопоту, наробили! Збаламутили-сьте мені дівчину. Я Сальцю призначив для Рудецкого... так ми се уложили ще з его батьком... Чого ви так бліднете? Він не входить вже в рахубу — наразі дістав відмову.

Се „наразі“ вимовив Добринський з притиском.

— Если-б ви — як то каже ся — не були влізли в дорогу, було би все пішло дуже гладко. Тимчасом ви позакручували голови моїм бабам, і від того часу клопін в хаті... Отвер-

то скажу вам, що я не дуже рад з того, але — чоловік нераз для сьвятого спокою мусять погодити ся з пантофлям. Тим разом мушу бабам уступити.

Впрочім може се і добре стало ся, що так склало ся. Може она — а бодай би я не помилив ся — буде щасливіша, як з ним...

Довго розводити ся не буду, бо я до того не привик. Я люблю in medias res. — Мій зять має вже з-гори назначену кар'єру, на котру він мусять згодити ся, если хоче дістати панну. Хто би він не був, буде він директором одного з наших банків. Потрібний тут докторський диплом. Я остиг троха до Рудецкого, бо такий вітрогон ніколи докторату не зробіть. Про вас говорено мені, що ви до сего неfortunного іспиту маєте всі сьвідочтва з відзначенем, що докторат потрафите зробити до року. Всі ваші сьвідочтва хотів би я видіти... Если впушту вас в мій дім, то лиш під такими уеліями: За рік будете офіцером. Скінчить ся військова служба, сідаєте за книжкою. До одного, а найдалше до півтора року маєте мати докторат. По доктораті весіле і піврічний урльоп. Тоді дістанете три тисячі нараз і можете їхати собі в сьвіт за очи на повесільну подорож. По піврічнім урльопі їдете до Відня і вступаєте на практику до банку, а відтак обіймете посаду в інституті краєвім. Виправа буде така: все, що потребує жінка, і уряджене таке, як у нас бачите, з тою ріжницею, що все буде нове. Гріш-

ми будете діставали тільки, щоби ваші стали доходи виносили три тисячі річно. Шістьдесять тисячів зложу в банку для жінки і дїтій... От і все, що я мав вам сказати. Тепер ви маєте дати відповідь, але не нині. Нині не слухаю. Ідїть до хати, і розміркуйте собі. Завтра приходїть з відповідію. З-гори заповідаю, що зі сказаного не попушту ні на волосок.

* * *

Пішов і думав...

— Я до банку — не злий концент! Ціле життя думав о адвокатурі, а зійшов на банкира! — Грозить, що не попустить ні на волосок. — Нінащо пішли би всі мої пляни політичні. — Доробив ся! — нема що казати. Що ему — старому дурневи — до того, який я хліб хочу їсти?! Аби був лиш хліб. Чей же за адвокатом донечка его не згине з голоду — тим більше, що має власні гроші. — Добре, що завчасу виговорив ся, — доки я ще не попалив мостів за собою. Перепросіть же тепер, заверніть назад свого wіelebn-ого.

Галю, моя Галю! Як би ти знала, куди я загнав ся, на яку понав стежку, ти-б заплакала надо мною. — Добре, що ше не за далеко зайшов, що час ще повернути. Се-ж ясне, як сонце, що Галюка користнійша для мене партія. Правда, що маетки не відразу будуть, може й з бідою прийдець познакомити ся, але чоловік бодай паном власної волі, власної особи. Тут маетки —

р., коли то знесено панщину. Російський абсолютизм не потребував отже бороти ся з жадним міщанством, бо в Росії перед 30 роками не було самоуправи. А коли вкінці цар против волі аристократії увільнив селян від панщини, коли селянин і перед тим вже бачив, як его пан корить ся перед волею урядників, — став цар — поминувши всякі інші історичні перекази — Богом післаним „батькушкою“ селян. Нарід, товпа уважала царя своїм природним і справедливим оборонцем перед дідичами і всіми иньшими аристократами. Чи оно і тепер ще так є, треба би осібно розбирати.

Російський абсолютизм не є вислідком тяжкої, довголітньої борби класової або станів, як в західній Європі; він повстав тим, що Росія помалу розвивала ся і більшала. Не можемо дальше розводити ся над поясненем сего факту, бо оно завело би нас за далеко. Але треба той факт знати, щоби зрозуміти теперішнє внутрішнє положенє Росії.

(Дальше буде).

3 угорської Русі.

В якім сумнім положеню живуть наші угорські брати, яка темнота панує між тамошніми Русинами, про се довідали ся наші читателі з вістий, які нам подавали наші угорські дописувателі. Що они не задивляли ся на справу песимістично, доказує стаття словацької часописи Amerikansko Slovenske Noviny, котру подаємо в перекладі:

„Кождий нарід, котрому брак проводирів, мусить нидіти... а далі й загинати. Така судьба жде руский нарід в Угорщині. Світської інтелігенції, котра би вірно служила народови, нема зовсім. А ті, котрі би мали бути провідниками народу, відцурали ся народности, віри, а багато разів і руского імени. Такого нічим не можна

так образити, як тим, если ему хто скаже, що він Русин! Є се змадяризована голота, котра навіть на шибеницю не заслугоє, бо шкода би було того мотуза, на котрім би їх повішали. Про тих бесідувати шкода часу. Є деякі між світською інтелігенцією, котрі лиш тайно признають ся до Русинів, а і то по тихо, між чотирма стінами, щоб їх не почув який маляр.

Лишає ся тільки духовенство. Оно мало би бути не лиш духовним, але і народним провідником Русинів. Але чи так є? Навпаки! Малярська власть з тих то людей вибирає Юдів, котрі в біднім народі забивають і тоту іскорку рускости, котру він у себе задержав. Погляньте на такого руского духовника і послухайте его. Він иньше не буде бесідувати, лиш по малярски, а то з той причини, що не знає по руски не тільки говорити, але навіть писати, а по друге тому, що він усе хоче лишити ся „hazafias' rарom.“

Рускі духовники походять по найбільшій часті з попівських синів і иньших урядників, а одна третина з синів простого народа. В гімназійних школах не вчать ся по руски, хоть ще і нині в Пряшеві і Унгварі є катедри для рускої мови. Але сьвященники по більшій часті хотять показати свою висість тим, що на науку руского языка не ходять, бо они маляри, пишуть вірші по малярски, а навіть учать ся катехизму по малярски! В родиннім кружку, від матери і вітця, не научать ся діти по руски, бо там пвенькають по малярски. По руски бесідує ся лиш з простим хлопом, коли принесе на службу Богу; иньше ані чорт о него не стараєсь. Певно в семінарії учать ся по руски? Хорони Господи!

І потому таких маляронів висилають на парохію з чисто-русским населенем. Таких потім послухайте, як они бесідуєть проповідь, а голова вам закрутить ся. Се чиста мішанина руских слів з малярскими. Старославянський язык, котрого уживають при службі Божій, так спотворюють, що чоловікови аж до плачу йде, а похвал малярам кінця нема! Кров ударить чоловікови до лица, коли таке чує. Але що то обходить руского духовника? Его чує вже не відчуває того, а ему милійша похвала жидівско-малярської голоти, ніж добро свого народу.

Ні, не знайдете на цілім світі таких пастирів і таких проповідників, лиш поміж рускими угорскими сьвященниками, котрі о свій нарід нічогоїсьню не дбають. Они вигнали і духа ру-

ского в народі настілько, що н. пр. коли спитати ся чоловіка зі Спіжської, Гемерчанської, Земплинської, Мармарошської і Берегчанської, що він є? — лиш по тихо відповість, що він Русак або Русин. Але Унгварчан або Земплинчан скаже тобі, що він греко-католик, так як і его духовник за жадні скарби в сьвітї не признаєть ся, що він руский духовник — він є греко-католик. А по грецьки тільки знає, що і по руски, а властиво ані одного, ані другого. Рускі духовники не читають руских газет, а самі малярські. Навіть на галицькі газети кажуть, що то польські або московські. Окрім календаря не найдеш у духовника жадної иньшої книжки. Він лиш тому єї держить, бо в ній церковний устав; иньше не купив би і того. Рускі понаді зовсім не вміють читати і писати по руски; не дивота, що руска мова загинє. Руский нарід на Угорщині гине. Нема душі — проводирів, тому мертве тіло. Духовенство здеморалізоване, відцурало ся простого народу, а маляри тому можуть казати, що в Угорщині Русинів нема! Тому то той нарід так підупав, що Маляри положили его на вимерте, а він в тих передемертних судорогах живить ся лободою. Окрім Бога нарід руский в Угорщині не має иньших заступників; та Бог високо, а ті, що призначені ту на землі бути провідниками не тільки в справах духовних, але і народних, ті дбають лиш про себе. Руско-малярским духовникам не лишає ся нічо, як засьнівати над руским народом „вічная пам'ять,“ а за те впаде для них велика ласка з малярської трапези.

Словаки — сусіди Русинів угорських, то они й можуть знати відносини рускі. Впрочім се відома річ, що на угорській Русі сумно! Єдина відрада в тім, що остатніми часами проявили ся і там слабї позначки звороту до лучшого...

НОВИНКИ.

Чернівці, дня 20. серпня 1897.

Впр. архимандрит Іларіон Филипович повернув вже до Чернівців з Карльсбаду, де перебував для поратованя здоровля. Тепер впр. архимандрит має єя вже цілком добре і вскорі відбуде єя торжественна інсталяція яко архипресвітера митрополичої катедри.

правда — будуть, але що мені з них! Маскуй ся так довго, терпи мовчки всякі зневаги і муч ся на те лиш, щоби на віки влізти в ярмо, котре так дуже ненавидів.

Написав до Галі, що тими днями приїде до неї. Заадресував, вложив до кишені і виїшов на улицу, щоби вкинути до скринки.

По дорозі роздумував, як би то він уладив собі жите на случай, коли би оженив ся з Галькою. Став міряти „заміри на сили,“ що можна буде дозволити собі, а що ні, — особливо в початках „самостійного хліба.“ — Не дуже вдоволенний був з обрахунку. З Салькою, усміхало ся ему вигідне, безжурне панське жите. З Галькою не бідував би що правда, але мусів би дуже числити ся і обмежати на найпотребнійші видатки.

— Коби мала бодай тільки, щоби мож було урядити який-такий сальон, — хоч в приближеню подібний до сальону Добринських. Се для політики конче потрібне... Я по-за Галичиною сьвіта не бачив... Варто би бодай переїхати через Швайцарію. Не без користи було би і у Відні побути бодай з-пів року. Там такі скарби наукові!

Стефан від давна вже марив о Відні, де хотів доповнити свої студії.

— Як ожено ся з Галькою, то не мож буде о тім і думати... Добринський сам хоче, уложувати мене на якийсь час у Відні.

— А може би потергувати ся з старим? Може він зрезигнує з свого банку? — Се відай не легко буде випередувати ему... Хиба би поволі дуже підходив его. І так до весіля ще далеко. Наразі згодити ся на его плани, а як освоють ся вже з гадкою, що я їх зять, можна буде освоїти їх також з тою гадкою, що чоло-

вік не конче зачинає ся від директора банку, що і адвокат може бути для них добрим затьом. На се маю ще два роки часу. В війську рік, до докторату рік до півтора року, разом два і пів.

— Але як і тогди не дасть ся переломити? — Тогди тяжко буде мені завертати. — Галю, довідавши ся, що я маю вже наречену, готова й сама віддати ся... Півтретя року... великий час! Таки можна би викрутити ся від банку. Сейчас, як лиш виїду з війська здам іспит і вступлю на практику до суду — але так, щоби они о тім не знали. І так лишають мені ще півтора року. По судовій практиці роблю до пів року — докторат і женю ся. По весілю пускає нас на пів року на полюбну подорож. Дає мені нараз три тисячі... Я возьму гроші і вступлю до Відня до адвоката. Три тисячі, з тим, що зароблю у адвоката і літературою, вистарчать на два три роки. Потім най старий робить собі з нами, що хоче. Як хоче, най дає решту гроший, а не хоче, най не дає. Тогди буду вже міг жити з власної праці. Впрочім не думаю, щоби він для такої дурниці вирік ся дитини і не дав більше гроший. Для кого-ж їх складає?! Шістьдесят тисячів не пропаде нам, бо контрактом з'обовязує ся зложити їх в день весіля... Розумний ти, пане Добринський, але не такий, щоби тебе я не піддурив!

Аж руки затер з вдоволення, що знайшов такий вихід.

— Дівчині не скажу нічо о моїх планах, бо готова зрадити ся.

Лист до Галі пішов з димом.

* * *

Стефан виїшов з війська, але до суду не вступив. Се-ж було немислиме, урядити річ так, щоби не довідав ся о тім Добринський.

— Лише буде — думав Стефан — як посишу ся з докторатом, ожено ся і замість в подорож, вступлю до суду у Відні.

Сів за книжку і учив ся.

Товариші Стефана ждали, коли він видасть дальший свій твір, о котрім чули, що перед вступленем до війська був вже до половини готовий. По війську мав викінчити і видати, але якось не викінчував і не видавав. — Редактори напастували его, щоби писав статі, бо ніхто не умів писати так популярно і так живо, як Стефан. Але Стефан зацїтував всіх одним: Учу ся до докторату. Пождіть, аж збуду ся ригорозів. Тогди буду писав тільки, що вам не стане часу читати.

— Не дурний тепер — думав собі Стефан. — Най ждуть, доки я не ожено ся.

Товариші ждали на докторат і діждали ся. Не минуло і пів року, як він справив ся з всіма ригорозами. Лиш лисий редактор не діждав ся статей, ні за вікном книгарні не побачив ніхто его книжки.

Стефан оженив ся і виїхав.

Не поїхав просто до Відня до суду, як собі то колись уложив був.

— Суд не втече. Вперед варто би троха сьвіта звидіти.

Поїхав до Швайцарії, а звідтам де Бог зна' куди.

(Кінець буде).

В черновецькій міській раді ухвалили по довгих короводах опрацьовану пропозицію і магістратским директором реорганізацію урядничого стану магістратского. Не знати чому, жидівські радні через якийсь час страйкували і тим унеможливили нараду над тою пильною справою. Може лещо пояснить їх опозицію замітка директора Відмана, що коли не найде ся відповідних урядничих сил на Буковині, треба буде приймати людей з інших країв. Отже мабуть наші жидівські радні боять ся, що з інших країв не прибуде жаден жидівський урядник, а буковинських евентуально можливих кандидатів они вже всіх повнихали на посади міські. Нам здає ся, що наш здогад не є мильний.

Хор руских академиків не загостить, як спочатку було заповіджено, до Станіславова, а натомість відбуде ся дня 27-го с. м. концерт того хору в Бучачі.

Православний клер на Буковині. Сими днями вийшов з друку шематизм прав. апархії за 1897 р. Ми подамо деякі обширніші замітки иньшим разом, а тепер подаємо лише деякі статистичні дані: На Буковині є 10 монастирських церков, при котрих є 45 духовних осіб. Всіх православних людей на Буковині є 489.393, а 118.347 родин. Церков є разом 360, а то 242 парохіяльних, 69 філіяльних, 21 місцевих церков і 28 каплиць. Клеру є разом 347 осіб.

Добрий знак. В черновецькій бруковій газеті Buk. Rundschau появила ся онюди стаття, в котрій відраджує ся молодим жидам вчити ся на університеті прав, бо окінчивши ті науки, они не дістануть в жаднім державнім уряді посади, хіба що дадуть ся вихрестити. І в сьогоднішнім числі накликне та газета молодих жидів до того самого. Тим заслугоє Buk. Rundschau подяку від всіх християн, бо чей же молоді жиди послухають тої доброї і щирої ради, причім вийдуть добре і они самі, і їх християнські товариші.

Що наші селяни роблять з грішми. В Вишняках біля Глинян продав вийт воли і одержану сотку поклав у хаті в прискринок, в найбезпечнійшій, після думки селян, захист для гроший. Та й вийтиха була не аби-яка хазайка. Найменша дрібничка не пропадала в неї марно. Ото збило ся їй яйце, важний продукт єї домашньої господарки. Иньша була-б умажила дитинці яєшницю і забула про єю незначну втрату. Але занонаплива вийтиха уважала за відповіднійше збережи надбите яйце рівнож — в прискринок. В кілька днів опісля ідуть хазяї до скрині по гроші. Отвиряють прикривок і впадають на сліди страшної катастрофи. Надбите яйце заподіяло в прискринку велику повінь, а єї жертвою упала сотка. Розлитий зародок будучого куряти засох опісля і перемінив цілу сотку, корваво запрацьований добуток селянина, в безвартістну масу. Вміли заробити, та не вміли пошанувати!

Непоправний. Зі Сколього доносять: Мошко Клігер, вийшовши з в'язниці в Самборі, де відсидів кару за лихву, зачинає на задовжених у него селян спроваджувати судову оцінку їх газдівств. Суд в Сколім признає Клігеру 12 процент від єго претенсій. В сей спосіб добирають селян.

Страшна похибка. В селі Сент-Андреш на Угорщині заможний селянин Володислав Барто мав в огороді кілька хороших слив, що їх овочі обносили що ночи якісь лакоми руки. Лютий з пересердя, що не може зловити злодія, засів він недавно в огороді. З набитою стрільбою і з натягненим курком чатував він так до півночи, коли нараз почув шелест, а відтак якась постать пересунула ся поміж дерева. Гранув вистріл і постать з зойком повалила ся на землю. На гук вистрілу прибігає жінка Барта з ліхтарнею, дивлять ся обоє і з перераження отовірили. Барто застрілив свого рідного — брата. Нещасний всів заледви сказати, що йшов до брата в дуже важній справі, і віддав духа. Барто зголосив ся добровільно до суду.

Трийцятьох двох людей виратував від смерті з нараженем власного життя судовий ад'юкт Малі в часі послідної повени в Чехах в

Трутнові. Обв'язаний ливною, котрої кінець держали стоячі на березі стражники огневі, кинув ся в розбурхані філії і плив, не уважаючи на грозичу єму небезпечність. Допливши до дому, що грозив заваленем, взяв одну особу на плече, двоє дітий на рамена і пустив ся назад. Відставивши їх до берега, кинув ся знов у воду. І так десять разів по черзі мірив той геройський чоловік свої сили з шаліною водою, доки не виратував всіх мешканців загрошеного дому. Коли допливав послідний раз до берега, розвалив ся дім і вода понесла єго так, що не лишило ся і сліду по нїм.

Варварські звичаї панують все ще в архикатолицькій Іспанії. Убийник президента міністрів Кановаса, Анджіолітто, в слідство вразно заявив, що хотів піметити своїх товаришів, котрих мучили свого часу підчас слідства ріжними тортурами. Деякі втратили цілком ніхті на пальцях, иньші мають ще тепер знаки страшних мук. Хоч іспанське правительство старало ся всіми силами вговорити сьвітови, що анархісти говорять неправду, то таки є певні докази, що тортура, то погане средство з часів середньовічної інквізиції, ще не занехано в Іспанії. А тепер знов доносять телеграми, що воєнний суд засудив Анджіолітто на смерть через т. зв. гаротту, а найвищий суд затвердив той за суд. Засуджений сідає на сталець, припертий плечима до стовпа. Около шиї і стовпа є залізний обруч, котрий стискають так довго, поки гортанка і хрищ в шиї не поломить ся і засуджений не удушить ся. Се найпоганійша кара смерті, против котрої вже давно виступають всі гуманні люди і учені. Але в Іспанії не знають людяности против анархістів і сьвіт ще нераз почує о варварських звичаях в католицькій Іспанії.

Найстаршим чоловіком в Галичині має бути 109-літний Марко Флсак, в однім селі тернопільского повіта. Єго вік стверджено з метрики, котру долучив до подання, стараючи ся о запомогу. Давнійше був грабарем, ніколи не слабував, тішить ся ще й нині кришким здоровлем ума і тіла, а з єго дітий, котрих мав десятеро, жиє лиш осьмеро.

Монахині чи злодійки. Бальбіна Крайза, жінка гірника з Велички, їхала з 15-літньою донькою залізницею з Велички до Бохні. В вагоні находили ся дві жінчини, одягнені по монашому, що через кілька днів збирали в околиці Велички складки на відбудову якогось костела в Буковині. Ті жінчини вговорили в Бальбіну, що віддадуть єї доньку до якогось заведеня жіночого на Поділю, а прибувши на стацию десь щезли з донькою Єленою. Мати повідомила о тій пригоді поліцію краківську і догадують ся, що обі черниці були жидівками, котрі займають ся вивозом людского товару за границю.

Княжна склеповою панною. З Лондону доносять, що друга донька князя Дон Карлоса, претендента до іспанської корони, княжна Ельвіра Бурбон служить тепер як склепова панна в однім магазині в Новім Йорку. Княжна Ельвіра утікла при кінці тамтого року з малярем Фольхім, жонатим чоловіком, і мимо всяких представлень не хотіла єго покинути. Балько вирік ся єї і видічив зовсім. Вправді княжна забрала була з собою свої дорожні гроші, але видко, гроші розійшли ся скоро, коли она мусить вже тепер заробляти на жите. Що стало ся з малярем Фольхім, не знати.

Знак життя від Андрого. Про відважного подорожника Андрого, що разом ще з двома товаришами пустив ся баллоном зі Шпіцбергів, щоби воздухами долетіти до північного бігуна, доходили вже ріжні вісті, що єму притрафило ся в дорозі якась нещасте. Далеко на півночі бачила залога одного корабля, що виїхав на ловлю китів, якийсь предмет на мори, що в віддаленю виглядав мов затоплений баллон. Вість ся перебігла цілий сьвіт, але опісля показала ся неправдивою. Тим предметом, подібним до затопленого баллона, був здохлий кит, котрого величезне тіло філії моря уносили на верха. Так само і другі вісті не були правдиві. Аж тепер з Гамерфесту, найскрайнійшої точки на північ европейского континенту, наспіла вістка від капітана парівця „Експрес“, котра, здає ся, похо-

дить від єго Андрого. Телеграма капітана каже: Повертаю власне з північно-всхідної сторони Нордостлянду; ми перебували ся через леді аж до заливу Доон, але не найшли жадного сліду Андрого. Однак тут оповідають мені, що на гамерфестинську лодь „Альфон“ прилетів почтовий голуб, котрого застрілив капітан, бо забобонна залога уважала сего птаха за вістуну нещастя. В замкненім листі, адресованім до Штокгольмского „Афтенблядет“, було донесене, що Андре минув 82° і мав добру дорогу. Голуба застрілили на всхідній стороні „Семи островів“, в дни 21-го липня. „Альфон“ шукав кілька днів за мном, щоби передати мені голуба, але не спіткав мене задля осьмидневної мраки і слоти. Сю вістку передали мені два капітани і ручили ся за єї правду.“ Як видко, єя перша звістка датована ще перед 21-го липнем. Від того часу нема жадних слів, де Андре діває ся і як єму поводить ся. Однак єя обставина, що після того він не вислав жадного другого голуба, хоч мав їх кілька з собою, не виключає припущеня, що Андре натрафив на якісь труднощі у своїй небезпечній подорожі.

Нещасливі випадки. В Шипинцях отруїли ся два хлопці господаря Якова Томіск тим, що їли затроєні гриби. — В потічку Банилівці у Вашківцях втопили ся двоє дітий Антона Деляновского. — Від удару сонця погіб 29-літний селянин Лука Маслюк при кошеню трави. Полив в Хитрейках, присілку Кунина, молоду вдову з трема дрібними дітьми в крайній нужді.

Померли Лев Фльондор, діляч в Мілєві, в 78-ім році життя; — у Відні др. Юлій Невальд, бувший бурмістр віденський, котрий в наслідок нещастя в Рінгтеатрі мусів уступити; — у Львові Михайло Сембратович, переплетник і радний міста Львова, в 62-ім році життя.

Телеграми „Буковини“.

З дня 20-го серпня 1897 року.

Відень. Півурядовий Fremdenblatt довідує ся, що гр. Бадені вислав вже запрошеня на конференцію, яка має відбутися дня 26-го с. м. в міністерстві у Відні. На конференції мають обговорити: 1) Краєвий закон що-до уживаня обох краєвих мов автономічними властями в Чехії; 2) відповідне тому краєвому закону розпоряджене язикове, котре би враз з тим законом увійшло в жите; 3) закон о зміні краєвого закону і соймового права виборчого; 4) краєвий закон про соймові курії в Чехії; 5) краєвий закон о заснованю шкіл для національних меньшостей; 6) державний закон в справі організації повітових урядів в Чехії. Запрошено краєвого маршалка кн. Лобковича, і проводирів в чеськім соймі: послів Герольда, Шлезінгера і гр. Освальда Туна. Проводирі мають назвати своїх мужів довірія, котрі належало-б запросити на ту конференцію.

Прага. Narodni Listy доносять, що на випадок, коли-б угодові змаганя правительства не удали ся, рада державна сего року вже не буде скликана, а справи державні буде правительство полагоджувати лиш розпорядженнями.

Градець. Тут страйкують всі 1.100 робітників з фабрики вагонів і домагають ся усуненя зненавидженого ними механіка.

Берлін. Німецькі часописи твердять, що гостина французского президента Фора не зменшить вражіня візити цїсаря Вільгельма.

Царгород. В середу кинено під дирекцію поліції бомбу, але она не вибухла. Під палатою великого везира вибухла бомба і ушкодила трохи будинок. Арештовано кілька підозрілих Вірменів.

БУРСА

„Народного Дому“ в Чернівцях.

дасть в році шкільнім 1897/8 ціле удержане і над- зір 30 питомцям, передусім ученикам 1. і 2. ру- скої класи гімназійної, а тільки винятково з особливих причин і ученикам інших шкіл. Оплата виносить 2 зр. на інвентар, 1 зр. півріч- но за пране і 15 зр. місячно за удержане, плат- них з гори. Питомці мусять виказати ся, що ма- ють три рази змінити біле на постіль, 6 пар бі- ля, 4 ручки, 6 хусточок до носа, 2 пари обуви і добру одіж; без того не вільно буде ніякому питомцеві спровадитись до бурси.

Поданя о принятє до бурси треба вносити до кінця серпня с. р. Ученики, що ставлятьсь муть до вступного іспиту до 1. рускої класи гі- мназійної по вакаціях, мають внести поданя о принятє до бурси також до сего терміну; рішене о їх принятє западе в день самого іспиту. В по- данях, підписаних родичами, треба означити до- кладно, вільно хто обов'язуєсь платити місячно. Принятє зависіти буде головно від висоти мі- сячної плати, однак ученики з недостаточним поступом і невідповідним поведенем не будуть зовсім приняті.

До кожного поданя треба прилучити по- слідне свідощтво шкільне, а до подань о зниже- не місячної плати ще й свідощтво неможности, підписане урядом парохіяльним, громадским, по- датковим і катастральним.

Заряд бурси доложив всіх старань, щоби питомці мали здоровий харч і старанний догляд.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТІ і ШКОЛІ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-русского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просвіта“, а виконана в літографічній закладі Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска ціна карти, накле- еної вже на полотні, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пер- сесилкою 3 зр.

Купити можна в „Просвіті“ у Льво- ві, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

В Чернівцях виходить уже тринадцятий рік руска газета

„БУКОВИНА“.

Від 1. січня 1896. року появляе ся она що, дня кромі неділь і свят. Поміщає статі про справи буковинської Русі, але познакомлює читателів також із справами Русинів в інших землях руских. Дає о добірні і цікаві фейлетони і взагалі о матеріял такий, що обходить кожду руску родину. Що „Буковина“ цікава і для галицьких Русинів, свідчить значне число передплатників єї в Галичині. Передплата лише 10 зр. Адреса редакції і адміністрації „Буковини“: Чернівці, улица Петровича число 2.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Івана Хромовського.

ПОЇЗДИ ЗЕЛІЗНИЦЬ

від дня 1-го мая 1897 після часу середно-європейского.

ВІДХОДЯТЬ З Чернівців						ПРИХОДЯТЬ ДО Чернівців					
до Неполоківців, Снятина, Львова, Відня						з Відня, Львова, Снятина, Неполоківців					
819	854	1232	404	1025		1128	320	757	811	610	
до Глібоки, Гадікфальви, Гатни, Іцкан і Бурду- жевів						з Бурдуженів, Іцкан, Гат- ни, Гадікфальви, Глібокої					
1148	351	832	—	635		—	809	1212	350	1000	
до Садагури, Бояна, Но- воселці						з Новоселці, Бояна, Са- дагури					
645	430	—	—	—		—	1113	950	—	—	
з Глібоки						до Глібоки					
до Карапчева, Сторожин- ця, Бергомету, Межибро- дів						з Межибродів, Бергомету, Сторожинця, Карапчева					
814	535	—	—	—		635	1037	800	—	—	
Перший поїзд іде на шляху Бергомет, Межиброди від 1-до марта до 3-го вересня що вівторка і п'ят- ниці.						Перший поїзд іде на шляху Бергомет Карапчів тільки в понеділок; другий поїзд на шляху Бергомет-Межи- броди тільки від 1. липня до 31. вересня що понеділка і четверга; третій поїзд не іде в понеділок.					
з Гадікфальви						до Гадікфальви					
до Радівців						з Радівців					
610	1003	228	612	805		542	855	115	550	747	
з Гатни						до Гатни					
до Качики, Гурагумора, Вами і Кімполонгу						з Кімполонгу, Вами, Гура- гумори, Качики					
1010	201	—	—	—		1258	625	—	—	—	
з Іцкан						до Іцкан					
до Сучави						зі Сучави					
327	630	1009	216	718		442	842	130	630	837	
з Вами						до Вами					
до Рус-Молдавиці						з Рус-Молдавиці					
346	647	913	1132	250		842	1259	204	322	545	905
Поїзди ідуть від часу до часу. Розвідати можна на стаціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.						Поїзди ходять від часу до часу. Розвідатись мож- на на стаціях Вами, Драгоші і обох Молдавицях.					
з Карапчева						до Карапчева					
до Чудина н. С.						з Чудина н. С.					
854	1007	615	—	—		555	555	—	—	—	
Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка, нічний кождої днини.						Перший поїзд іде що понеділка, другий з винятком понеділка.					

□ поїзди поспішні; * поїзди особові; без знаку поїзди мішані. Час середно європейський іде о 46 минут пізнійше від черновецького часу; нічний час рахує ся від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано і зазначає ся підчеркне нем минут.

РУСКА ДРУКАРНЯ

в Чернівцях,

(улиця Петровича число 4)

має готові отсі

Друксортти шкільні

як найліпше виконані, й по найде- шевших цінах:

Classenbuch — Wochenbuch — Gestions- protokoll — Inspectionsbericht, — Jahres- ausweis — Lehrerkataster — Schulkataster — Schulversäumnisausweis — Schulnach- richten і Повідомлення шкільні.

Є також оправлені діловці протоколи та окладники до каталогів і тижневників.

Замовленя з провінції виконують ся відворот- ною поштою.

Хто хоче мати

добру і дешево

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як вєкди, а употреблені, ще добре удер- жані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару маши- ну, за реперацию не потребує журити ся, бо я ро- блю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене, бо я також Ру- сини і обєлужу Вас по братньому

З поважанем

В. Данилевич,
машинист у бровари Штайне- ра в Чернівцях, при ул. зе- лєнїчїй (Bahnhofstrasse) ч. 26.

„РУСКА БЕСІДА“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої виданя:

„ІЛЮСТРОВАНА БІБЛІОТЕКА“

для молодіжи, міщан і селян з року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за роч- ник, а всі 7 разом 6 зр.

„ЧУМА ГОРІЛЧАНА,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Слова правди і науки“

з поезій Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток

— для чемних діточок. —

32 сторін. Ціна 10 кр.

„ПРОСКУРКА“

Даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

Образки з природи.

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по 5 кр. за річник „Бібліотеки,“ а по 2 кр. за кож- ду поодинокую книжочку.

Замовленя приймає й редакція „Буковини“.

За редакцію відповідає **Осип Мановей.**